

"Pokrok Západu"

PUBLISHED WEEKLY.

Entered at the Post Office at Omaha, Nebr., as second class mail matter.

Published by Pokrok Publishing Co., 1417-1419 So. 13th St., Omaha, Neb.

Subscription by mail — \$1.50 per year.

Vydává:

VYDAVATELSKÁ SPOL. POKROKU, OMAHA, NEB.

Václav Bureš, ředitel.

Preplatná \$1.50 na rok
za Čech \$2.50 na rok

Adresujte jednoduše:

POKROK ZÁPADU, OMAHA, NEB.

Omaha, Nebr., 25. prosince 1912.

Když mají hlupáci radost, moudří bývají smutní.

Pekný vánoční dárek dala sl. Gouldova panu Shepardovi.

Sultán vzal si na pomoc naučný slovník, aby si přečetl definici příměří.

Zvolený prezident Wilson může si schovati jednu ze svých šibenice pro zaslátelce výhrůžných dopisů.

Turci dělají co mohou, aby zrušili ducha křesťanských svátků: "A na zemi pokoj lidem!"

Jenom v jediném případě nemá žena co říci a to jest tehdy, má-li příležitost chváliti svoji soupeřku.

Jak se praví, několik velkých bank kontroluje kapitál \$25,000,000,000, avšak pan Morgan stále ujišťuje, že není žádný trust.

Demokratičtí úředlovci zavázali své punčochy již dávno před tím, než má prezident Wilson příležitost nadíletí dárky.

Snad není vůbec možno, aby jediný člověk monopolizoval všechny peníze na světě, ale kdyby tomu tak bylo, každý by si jistě přál být tím mužem.

Tvoří se nám "Národní protičastovací liga," jejíž účelem bude zameziti zlozvyk častování. — Dispens budou prý mít pouze mládež, když si panny namlouvají.

Konfiskace českých listů ve staré vlasti jsou na denním pořádku. Smýšlení lidí však je pobouřeno tím, že jsou noviny zabaveny, více než kdyby četl lid zabavené články.

Po míru mohl by se státi Balkán pro pracovitě Čeché evropskou Amerikou. Ba, nad Spojenými Státy má i tu výhodu, že je obydlen obyvateli slovanského jazyka, s nimiž se Čech za několik dní srozumí, nehledě ani k tomu, že jest Balkán nepoměrně blíže než Amerika.

Sbírký na Balkánský Červený Kříž citelně poškodily české obranné jednoty a Matice Skolskou. Všechny tyto jednoty vznášejí prosbu k veřejnosti, aby prozatím zastaveny byly sbírky tyto a pamatovalo se zase na to, že jest třeba peněz také doma. Výzva tato platí též pro českou Ameriku.

V české politice stalo se od dob lidového parlamentu okřídleným heslem: Ze dvou zel voliti to menší. Tomu se rozumí tak, že četní poslanci zanechají obstrukce z té příčiny, aby vláda nepovoliла si své předlohy sama paragrafem 14. S našeho amerického stanoviska je to strova komické, že lidové zástupci poslouchají vládu z házně, aby si své potřeby sama nepovolila. Naš je tedy třeba konstituce? Koptout do takového rozvražděného černohláho flásetu!

Charakteristická drobná novinařství českého objevila se v Posvysokých Listech. Reprodukují tam výzvy národního sdružení k tisku k českému lidu, aby o-

světíl okna a vyvěsíl prapory, aby tak dokumentována byla radost, nad pádem Drinopole a podotýkají posléze, zdůraznivše co je třeba v Čechách podniknouti ve směru hospodářském: "Ale takoví jsou ti naši radikálové: bengál, svíce, prapory, finčivá slova, ale jen ne vážně myslit a pracovat!" Mimořádně řečeno, národní socialisté byli prvními, kteří uvedli v praktiku heslo o slovanské vzájemnosti v Rakousku; spojili drobný lid všech národů slovanských v Rakousku pod prapor národního socialismu. Mladoběšská politika je čistě rakušácká, tudíž — protislovanská.

Pražský "Čas" přinesl velkolepou zprávu o zvolení pana J. C. Karla guvernérem státu Wisconsinu a podotýká, že jest pan Karel druhým Čechem, do úřadu toho zvoleným. Nejménějším přitom jest, že to byl právě "Čas", který dávno před našimi volbami přinesl v americkém dopise kolegy Kongresa rozbor politické situace a zcela přesně předpověděl, že i když Wilson získá stát Wisconsin, pan Karel nemá čáky na zvolení, nejsa v soulase s liberální a progresivní politikou Wilsonovou. Kolega Dongres přeje si prohlásiti, že již od voleb nedopisuje do žádného českého listu a to z mnohých příčin, z nichž jednou jest, že nechce býti činěn zodpovědným za nesmysly a blamáže, jakých se persistentně české listy ve svých amerických zprávách dopouštějí a kollega Dongres poznal, že jeho práce a snaha v tom směru zjednatí nápravy jest marnou.

SEKRETÁŘ WILSON A ÚSPĚCHY ZEMĚDĚLSTVÍ ZA JEHO ADMINISTACE.

Sekretář zemědělského departmentu, pan Wilson, narodil se ve Skotsku před 77 lety, ale žije ve Spojených Státech již 60 let. Sloužil v různých sborech v Iowa, jednou též jako mluvčí; také jako komisař drah, rektor státní university, ředitel státní zemědělské pokusné stanice a profesor zemědělství na lowské zemědělské koleji. Do kongresu byl zvolen poprvé r. 1872 a sloužil v 43., 44. a 48. kongresu. President McKinley učinil ho v r. 1897. sekretářem zemědělství, jmenoval jej znovu v r. 1901., Roosevelt v r. 1905 a Taft v roce 1909.

Jest pravdou, že Iowa nedala nám nikdy prezidenta, avšak učinila něco lepšího — dala nám Jamese Wilsona z Traer, okr. Tama. Sekretář Wilson, který sloužil 16 let nepřetržitě ve vládě a tím utvořil rekord, může dnes směle jako úvod ke své letošní výroční zprávě položiti tato slova: "Na konci dlouhé administrace, plně plodné práce, jest utvořen mnohý rekord. Rekord počíná roční produkci farmářskou v ceně \$4,000,000,000 a končí s \$9,532,000,000. Tehdy byli farmáři zatíženi velkými dluhy, jež byly velmi obtížnými břemeny. Následovala prosperita a rostla s bezpříkladnou rychlostí. Tehdy byl farmář hřívkou a žerty pro malíře karikatur a satiriky; nyní jest kámenem, který byl položen do budovy a stal se základním kamenem.

Za posledních 16 let farmář stále zvěšťoval svou bohatost produkci, rok od roku, s výjimkou roku 1911., kdy cena byla nižší, než roku předcházejícího. Jestliže roční, vypěstované na farmě r. 1899 označme číslicí 100, jmenů, které bylo dobyto před 16 lety, nebo-li r. 1897., jest reprezentováno číslicí 84, a jmenů, získané v r. 1912. — číslem 202.1. Za 16 roků hodnota produkce na farmách vzrostla o 141%.

Tyto číslice vyjadřují příspěvek farmářův k národnímu bohatství. Za posledních 16 let hodnota produkce na farmách dle cenových zpráv dosáhla vysoké sumy, více než \$103,000,000,000. Tento mocný proud národního jmenů vyřil se z farmářského rohu bohatosti a za 16 let rovná se asi třem čtvrtinám přítomného národního jmenů.

V této okolině nalézají se konečně též dosti dobré novinky pro obyvatele měst, na něhož v minulých letech doléhaly tisíci zvýšené ceny životních potřeb, hlavně ovšem jídla. Sekretář Wilson vykládá, že vzrůst zemědělské pro-

duke právě počal býti velmi účinným pokud se tkne snížení ceny životních potřeb, neboť dochází se první podmínky tohoto snížení, totiž zvýšení úrody a sklizně. Začátky byly již učiněny v produkci, vzrůstající rychleji, než přirozený vzrůst obyvatelstva.

Sekretář ve své zprávě upozorňuje na ohromnou úrodu tohoto roku a vypočítává též pokrok, který byl učiněn v departmentu zemědělském v posledních 16 letech. Kanceláře nové byly utvořeny a rozšířeny. Řady výzkumů, setření a demonstračí byly zdvojnásobeny. Kongress hromadil povinnost na povinnost. Sbor znaleč potřebných následkem vzrůstu počtu a různosti služby vzrostl značně. Department stal se velkou zemědělskou universitou. Objevy ku prospěchu praktického farmářství a zlepšení starých metod byly bezpočetné. Department propagoval obě tyto věci a počal s revolucí v umění a vědě zemědělské.

Z departmentu s 2,444 úředníky v r. 1897 a povolenými penězi v obnosu \$3,272,502 vzrostl na 13,858 úředníků na počátku tohoto fiskálního roku a povoleno měl skoro \$25,000,000. Kdežto nyní jest 52,000 poplatčků každého týdne po publikacích departmentu, v r. 1897 bylo jich pouze 500 a v celé této době bylo rozesláno na 225,000,000 výtisků.

Ovšem jsou také listy, které nemohou zapomenouti, že prý se v jeho departmentu událo cosi nepěkného, co souviselo s propuštěním dra. Willey-e z veřejné služby. Všechny listy však shodují se v tom, že pan Wilson jest odborníkem na slovo vzatým. Zasloužná práce vždy najde zasloužené chválu.

ANGLIE PROTESTUJE PO DRUHÉ.

Ostrá palba byla zahájena od časopisů, zaujatých proti předložce o Panamském kanálu, když Sir Edward Grey podal formální protestní notu, v níž britské stanovisko proti zákonu, který vyjímá americké pobřežní loďstvo z poplatků za projetí lodí kanálem, bylo znovu plně zdůrazněno. Mnohá z těchto opozičních listů rády by viděly, aby kongress odvolal tento zákon, jiné soudí, že by bylo záhodno, ponechat tuto věc rozhodnutí mezinárodnímu soudu v Haagu. Pozoruhodné jest, že velký počet časopisů, které podporovaly předlohu o Panamském průplavu, když byla minulého léta přijata, stávají se nepokojnými, viděli, jaké účinky přijetí její přivedlo a zdá se, že deminky opoziční stávají se ještě prudšími ve svých útocích proti tomuto zákonu, než byly dříve. Tak ku př. Richmondský Times-Dispatch, demokratický list, má za to, že zápas, který vede anglický ministr zahraničních záležitostí, nedovoluje nám možnost uniknouti mezi etí a věrolomností. Odvolává se na mluvení senátora McCumbra, že jediná cesta k rozřešení této otázky byla by neobnoviti již arbitrážní smlouvu, která vyprší v příštím květnu, neodvislý denník chiečský "Record Herald" dokazuje, že progresivní a zdravé stanovisko jest, že by smlouva měla býti obnovena, nebo aspoň zlepšena a celni vyjimka odstraněna. Newarkské "News" praví, že jestliže protest lorda Greye ponese o-voce, jsou nakloněny všichni, že Amerika má děkovati právě tolik jemu jako velké Británii. Nota zahraničního ministra, v níž žádá, aby se sporná věc předložila haagskému smírčímu soudu, jest příliž dlouhá, ale lze z ní uvéstí důležitější odstavce.

"Žádný systém," praví se v notě, "dle něhož jednotlivé lodě, anebo třídy lodí jsou vyňaty z placení poplatků za projetí, neshodoval by se s unluvenými body smlouvy, jež kanál měl by býti otevřen za podmínek úplné rovnoprávnosti a že poplatky budou spravdělivé a rovné..." A v dalším dokazuje se, že Spojené Státy neměly žádného práva k vydání takového zákona o Panamském kanálu.

Spor o vyjimku poplatků za projetí Panamským průplavem rozbuřil velice vlny politické veřejnosti, právě následkem tohoto protestu Anglie. Avšak vzor to-

mu kongress nejví mnoho chuti podniknouti v nejbližší budoucnosti nějaké kroky, které by směřovaly ke změně zákona.

JEDNÁNÍ O MÍR A BALKÁNSKÁ VÁLKA.

Jak čtenářův nášeho listu známo, turečtí míroví delegáti odešli jednati s Řeky, poněvadž v té příčině nedostalo se jim splnomocnění od jejich vlády a proto byly mírové konference odloženy na minulý čtvrtek, aby si turečtí míroví delegáti získali potřebných informací z Cařihradu. Rada ministerská v Cařihradě poslala pak delegátům instrukce, aby s Řeky bylo jednáno i nepoděpš-li příměří. Zároveň s touto zprávou došla též den z Cařihradu jiná, dle níž řecké vojsko bylo u Janiny od Turků na hlavu poraženo.

Turecko musí jednati o mír rychleji, čee-li, aby dosáhlo aspoň částečných prospěchů, může-li se vůbec o úspěších u něho mluvit. Události tohoto týdne jest řeč předse- dy ruského ministerstva v dumě, která nesla se náladou mírumilovnou, ale zároveň byl v ní položen důraz na to, že Rusko stojí pevně za balkánskými státy a že nedovolí, aby byly okradeny o ovoce svého vítězství. To může se pojímati jako dobré, přátelské upozornění hrabivému Rakousku.

Srbsko vyhýbá se všemu, co by provokovalo Rakousko. Časopisy mají nařizeno, aby neútočily proti rakouské politice.

Mezi tím také z bojiště dochází nové zprávy. Z Athen telegrafuje se, že místodržitel Halil paša, bývalý turecký ministr námořnictva, byl zabit v námořní bitvě mezi Řeky a Turky u Dardanell dne 16. prosince.

Ze si spojení dobře hraji do noty a že fakt, že zůstali Řekové na válečném poli, není roztržkou, nýbrž má svůj význam, jest na bředni a dokazuje to i konference krále bulharského Ferdinanda s králem řeckým Jiřím v Soluni.

Ve čtvrtek zasedali míroví delegáti jen na krátko. Zároveň z Athen vyvracejí porážku u Janiny.

Porady mírové pokračují zvolna. Jediným krokem do předu možno nazvati usnesení vyslané šesti evropských velmocí v Londýně, že jejich vlády jsou ochotny přijáti samostatnost Albanie, ale zároveň zajistiti Srbsku obchodní přístav na adriatickém moři. Tím odstranila konference vyslanou největší balvan s cesty a pak odročila se přes vánoční svátky.

Z Cařihradu došly do Londýna zprávy, že Turecko získalo vojenskou převahu nad Řeckem a že by nyní nepodepsalo příměří ani kdyby Řecko za ně žádalo.

Turecko začíná hráti svoji starou hru s protahováním jednání a následkem toho po neplodném sobotním zasedání bylo jednání odročeno na pondělí. Jest zjevné, že Turci pokouší se získati právo zásobování pevnosti Drinopole, když byli dali souhlas k vyjednávání s Řeky. Spojenci rázně protestovali, že toto protahování musí se ihned ukončiti. Dr. Daněv, náčelník bulharské delegace, zdůraznil, že podmínky příměří byly řádně stanoveny a stvrzeny a že se nesmí na nich docela nic měniti.

Přes neděli se v Londýně hořecně pracovalo. Šifrové telegramy byly čile vyměňovány mezi plomocnyky a jich vládami. Všechno to bylo přípravou pro pondělní zasedání, v němž očekávala se krise. Dle všeho nebezpečností válečné vzrůstá a nebylo by divu, kdyby nepřátelství bylo opět zahájeno a začalo se vyjednávatí před Čataldži, jako spojení Turecka sibi, nebudeli tuto rozumné.

Věstkyň a hadačka z ruky

Poví Vám o Vaší minulosti, přítomnosti a budoucnosti, poukáže Vám na příležitosti obchodní, šťastný sňatek, spekulace a právní pře.

MADAM A. DONELL
1909 Farnam ul.
OMAHA — NEBRASKA

A. CECHA,
...spolehlivý...
zlatník, hodinář a optik
1248 So. 13. Str., Omaha, Neb.
přeje všem svým příznivcům a odkupníkům
Veselé Vánoce
a šťastný Nový Rok
Zároveň dovoluje si touto cestou všem krajanům vzdáti
Nejsrdečnější Díky
za přízeň, kterouž mu v hojně tak míře po celý rok a zvláště v období svátků Vánočních na jeho dali.

OSOBNÍ

V minulém týdnu ve středu na krátkou návštěvu zavítal k nám p. Anton Komenda, vážený krajan z Wahoo, Neb. Pan Komenda jest již dlouholetým příznivcem Pokroku a tu ani tentokrát neopomněl sobě na obliběný mu časopis se předplatiti.

Pan Jos. Dolejš, bývalý Omažan a nyní majitel pěkné farmy u Plainview, Neb., navštívil nás minulou středu se svým synem Václavem v naší tiskárně. Mezi jiným předplatil sobě na Pokrok a sdělil s námi, že přijel do Omahy za vážnou záležitostí a sice hlavně k vůli svému synu, jehož oči potřebovaly nutně lékařské prohlídky.

Minulý týden za smutnou záležitosti přijeli do Omahy p. Vác. Miřovský s manželkou z Valparaiso, Neb., kdež vlastní pěknou farmu. Přijeli navštívit svého syna Václava, kterýž náhle se roz nemocil a předmín. pondělí podrobil byl v nemocnici sv. Josefa operaci na zánět slepého střeva, kterouž zdařile provedl Dr. Geo. F. Šimánek. Pan Vác. Miřovský jest dávny našim přítelem a tu též spolu s manželkou v našem závodě nás navštívili. Tonuli sice o svého syna v obavách, když ale se přesvědčili, že pod pečlivým dohledem lékaře stav jeho utěšeně k lepšímu pokračuje, cítili se spokojenějšími. Pan Miřovský opět obnovil sobě předplatně na Pokrok i Venkov, kteréžto oba časopisy výborně se mu zamlouvají.

V sobotu návštěvou svoji mile potěšil nás p. Louis Stecher, zámožný rolník od North Bend, Nebr., se svojí slečnou dezerou Josie, kteráž St. Mary's školu na 15. a Castellar navštěvuje. Prohlédli sobě náš závod a zvláště slečny Josie zařízení jeho se líbilo. Pan Stecher přijel do Omahy, aby svoji dezeru domů na vánoční prázdniny doprovodil.

V sobotu přijel do Omahy p.

John J. Ošmera, zámožný krajan z Brainard, Neb., aby zde navštívil mladšího svého bratra Antona, kterýž v metodistické nemocnici v ošetřování odborného očního lékaře se nalézá. — Pan Ošmera, spolehlivý náš jednatel, počil nás též svojí návštěvou v tiskárně a sdělil s námi, že v Brainard zvláště v čase předvánočním jest velice živo.

V pondělí tohoto týdne mile potěšeni byli jsme návštěvou našeho příznivce p. F. M. Dvořáčka, pokročilého rolníka od Tyndall, S. D. Jak s námi sdělil, p. Dvořáček na cestě do Omahy doprovázel svoji vážně nemocnou matku, kteráž na radu domácího lékaře podrobil se v nemocnici sv. Josefa operaci. Našemu příteli a zvláště nemocné paní přejeme, aby operace se zdařila a ona mohla se v brzkou úplné uzdravena do svého domova navrátiti.

Paní Jos. Brabeová z Glenville, Minn., dle zde na návštěvě u svého syna již přes týden. Zavítala též do našeho závodu a znovu předplatila na časopis. Manželé Brabeovi jsou již na odpočinku, kde tráví spokojeně svůj život po namahavé práci, již jim bylo konati. Těšila nás návštěva staříkové paní.

MÁTELI NĚCO NA PRODEJ, snadno prodáte, dáte-li si oznámku do listu našeho. Ady-1f

OBSTARÁVEJTE ÚMLU. VY TELEFONEM.

Společnosti, posnádávky, plesy, obědy, divadla, jízdy — vše může býti obstaráno telefonicky.

Telefon nechává tak o mnoho více času k žiti.

Nejste rád, že žijete dnes na místě v dobách před 40 lety, když nebylo telefonů?

NEBRASKA TELEPHONE CO.

Teplo a pohodlí za pár centů denně

THE PERFECTION

udržuje domácí teplo a příjemnou za studených dnů, když obyčejná kamna nepostačují. Jest úsporný, poněvadž spaluje olej, nejlacinější palivo na světě.

Nezbytný jsou-li děti nebo staří lidé v domácnosti. Každá domácnost jej užívá, neboť dá se snadno přinášeti a mícha na místo, tak že můžete topiti kdy chcete a kde chcete. Jest uspokojiv. Nezákladný. Trvá po léta. Vždy a obkondal.

STANDARD OIL COMPANY
(Nebraska)